

ONDERZOEKMEMORANDUM

Bestedingsimpuls EZ-beleid 2007-2009

De uitvoering van projecten gaat gepaard met investeringen die aan de economie een extra bestedingsimpuls geven. Dus nog los van de beoogde *beleidseffecten* (bv. het aantrekken van nieuwe toeristen), treedt alleen al op grond van de gedane uitgaven (bv. de aanleg van een fietspad) een éénmalig werkgelegenheidseffect op. Deze *investerings-effecten* kunnen nader gekwantificeerd worden met behulp van een Input/Output-model¹. Dit model is in staat de regionaal economische effecten in kaart te brengen van bestedingsimpulsen. Daarbij worden de directe én de indirecte effecten geraamd van het éénmalige investeringsbedrag dat met de realisering van een project is gemoeid. Via de keten van toe- en aanleveringen tussen de uitvoerende bedrijven (de zgn. intermediaire leveringen) wordt het uiteindelijke bestedingseffect groter dan de oorspronkelijke investeringsimpuls. Een bouwopdracht van bijvoorbeeld 100 euro leidt tot een aankoop bij de bouwmaterialenhandel van 40 euro en dat leidt tot een aanschaf bij de baksteenindustrie van 20 euro etc. Na drie rondes heeft de oorspronkelijke initiële investeringsimpuls van 100 euro al geleid tot een bestedingsimpuls van 160 euro (multiplier 1,6). Vervolgens kunnen deze bestedingseffecten worden omgerekend naar de daarmee verbonden werkgelegenheid.

Naast dit multipliereffect van de intermediaire leveringen speelt nog een tweede mechanisme. Van de uitgevoerde projecten is de provincie meestal niet de enige financier. Vaak wordt deelgenomen aan projecten met meerdere partijen en financiers. Zo belopen de innovatieprojecten waar de provincie in de periode 2007-2009 financieel aan heeft deelgenomen een totale omvang die 5,3 maal groter is dan de provinciale bijdrage. De 'financiële multiplier' bedraagt in dit geval 5,3. Dat wil zeggen iedere 'provinciale euro' genereert uiteindelijk een financieringsstroom van 5,3 euro. Dit betekent overigens niet dat alle projecten uitsluitend aan de provinciale inspanningen zijn te danken. Per project is de invloed sterk uiteenlopend. Soms is de provinciale rol dominant, soms aanvullend en bescheiden. Voor de andere EZ-beleidsvelden is de financiële multiplier voor de periode 2007-2009 niet via de reguliere administratie onmiddellijk beschikbaar. Om toch een indruk te krijgen van de investeringseffecten is derhalve een schatting gemaakt. Ervarenschijfers uit het verleden kunnen een indicatie geven over de uiteindelijke omvang van

---

¹ Input/output-analyse, berekening van directe en indirecte werkgelegenheidseffecten van een initiële vraagverhoging en de regionale verdeling van de effecten. De effecten zijn met behulp van het IRIOS-model (Rijksuniversiteit Groningen / CBS) geraamd door het Bureau Economisch Onderzoek (B&SMERO/EEB). Het gebruikte model is regio en sectorspecifiek.

de totale investeringsimpuls (de provinciale bijdrage plus de bijdragen van alle andere partijen). Bij de afdeling Economische Zaken zijn in het verleden de uitgaven uit het Sociaal Economische Ontwikkelingsfonds nauwgezet gemonitord. Tien jaar monitoren (1996-2005) heeft geleerd dat het SEO-fonds bijgedragen heeft aan projecten met een totale investeringsomvang die gemiddeld 7,8 maal groter was dan de initiële SEO-fondsuitgave. Met andere woorden de financiële multiplier bedroeg 7,8. Onder de veronderstelling dat het karakter van de Overige EZ-projecten uit de periode 2007-2009 enigszins overeenkomt met het gemiddelde projectprofiel van de SEO-fondsprojecten uit het verleden, kan de totale investeringsimpuls geschat worden en ontstaat het volgende tentatieve beeld:

Initiële investeringsimpuls Provincie Gelderland ² :	
- Innovatie-beleid	€ 32 miljoen
- Overig EZ-beleid	€ 46 miljoen
- Totaal	€ 78 miljoen
Financiële multiplier:	
- Innovatie-beleid	5,3
- Overig EZ-beleid	7,8
- Totaal	6,8
Geschat totaal investeringsbedrag:	
- Innovatie-beleid ²	€ 170 miljoen
- Overig EZ-beleid	€ 359 miljoen
- Totaal	€ 530 miljoen
Totaal bestedingseffect van een investeringsbedrag van € 530 miljoen (directe + indirect effecten, berekend op basis I/O-analyse):	
- Innovatie-beleid	€ 220 miljoen
- Overig EZ-beleid	€ 537 miljoen
- Totaal	€ 757 miljoen
Werkgelegenheidsimpuls van een bestedingseffect van 1.200 miljoen euro (directe + indirect effecten, berekend op basis I/O-analyse):	
- Innovatie-beleid	2.200 arbeidsjaren
- Overig EZ-beleid	4.100 arbeidsjaren
- Totaal	6.300 arbeidsjaren

In de periode 2007-2009 heeft de provincie Gelderland in het kader van het economische beleid €78 miljoen geïnvesteerd. Het ging daarbij om deelname aan projecten met een totale investeringssom van naar schatting € 530 miljoen. Deze investeringsimpuls leidt

² Bron: Bestedingen en doelstellingen EZ 2007-2009.XLS, PC&MERO/Economie

via het mechanisme van intermediaire leveringen uiteindelijk tot een bestedingsimpuls van naar schatting € 757 miljoen. De daarmee verbonden éénmalige werkgelegenheidseffecten kunnen geraamd worden op 6.300 fulltime arbeidsplaatsen voor de duur van één jaar.

De doorrekening van bestedingsimpulsen om de indirecte bestedingen te ramen en de omrekening daarvan naar werkgelegenheidseffect zijn uitgevoerd met een algemeen gekende methodiek, een zogenaamd Input/Outputmodel (zie voetnoot 1). De wetenschappelijke plausibiliteit van dit model staat buiten kijf. Dit model is – zoals alle econometrische modellen - gebaseerd op veronderstellingen, algemene gemiddelden en de wet van de grote getallen. Hoe plausibel deze uitgangspunten ook moge wezen, het unieke karakter van de individuele projecten maken afwijkingen niet alleen mogelijk maar zelfs waarschijnlijk. De uitkomsten vormen dus niet meer dan een indicatie over de orde van grootte van de effecten.

Tot slot wordt nogmaals nadrukkelijk onder de aandacht gebracht dat de hier becijferde opbrengsten in wezen een bijkomend effect zijn. De werkelijke beweegredenen voor de uitvoering van de projecten zijn in hun uitwerking veel wezenlijker. Dan gaat het om behoud van internationale concurrentiekracht en het veiligstellen van de toekomstige bestaansbronnen voor de Gelderse bevolking op middellange- en langetermijn. Dat dit op kortetermijn ook nog een bijdrage levert aan de werkgelegenheidsontwikkeling is mooi meegenomen maar niet beslissend.

April 2010

Menno Walsweer
Bureau Economisch Onderzoek